

Proračunska transparentnost lokalnih jedinica – stavovi zaposlenika

Katarina Ott i Mihaela Bronić

16. veljače 2017.

Ovaj je rad financirala Hrvatska zaklada za znanost
projektom (IP-2014-09-3008).

Institut za
javne financije

Motivacija

- Transparentnost proračuna lokalnih jedinca (TPLJ) se popravlja (2013.-16.), ali je daleko od zadovoljavajuće
- Istraživanja nisu dala jednoznačne odgovore o odrednicama TPLJ
 - dvije online ankete o stavovima:
 - (1) javnosti (2015.),
 - (2) zaposlenih koji se u LJ konkretno bave proračunom (2016.)

Rezultati druge ankete

- LJ zadovoljnije svojom TP nego što bi to po rezultatima trebale biti,
 - ni javnost, ni zakoni od njih ne traže objavljivanje više proračunskih informacija,
 - brojnim gradovima i općinama nedostaje administrativnih kapaciteta - preopterećeni su drugim zadacima.
-
- Međutim budući da raspolažu proračunima, sve bi LJ morale objavljivati sve ključne proračunske dokumente.
 - U protivnom: preispitati broj, svrhu i održivost LJ.

O anketi

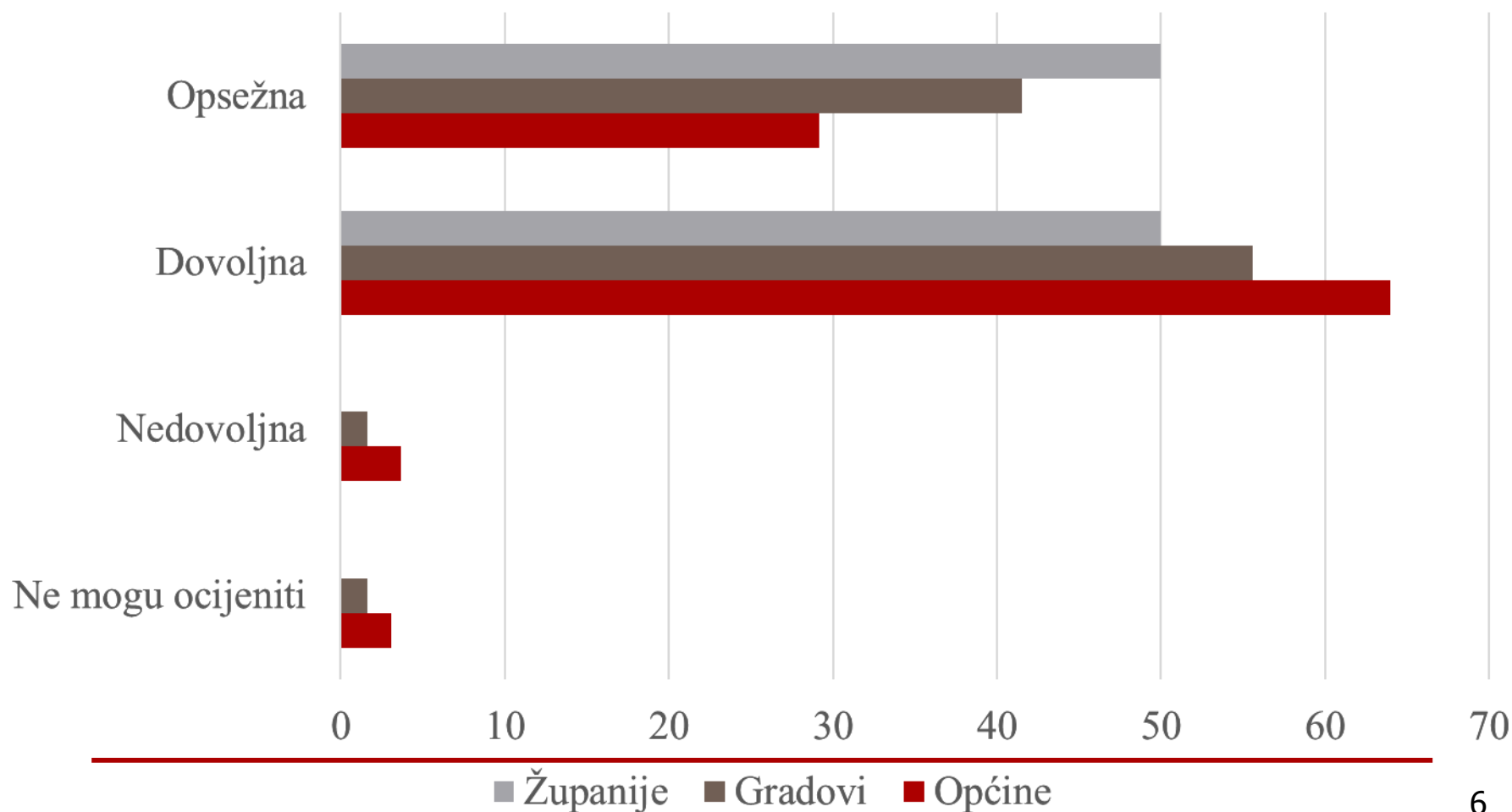
- 3.5.-17.5.2016. online anketa o stavovima zaposlenih u LJ
- Pročelnici/voditelji/referenti odjela/odsjeka za financije i proračun

	Županije	Gradovi	Općine	Ukupno
Broj jedinica koje su odgovorile na anketu	9	65	170	244
Odgovorili / ukupan broj lokalnih jedinica (u %)	45	51	40	42
Broj jedinica koje su odgovorile i navele ime / ukupan broj odgovorenih anketa (u %)	44	63	58	59

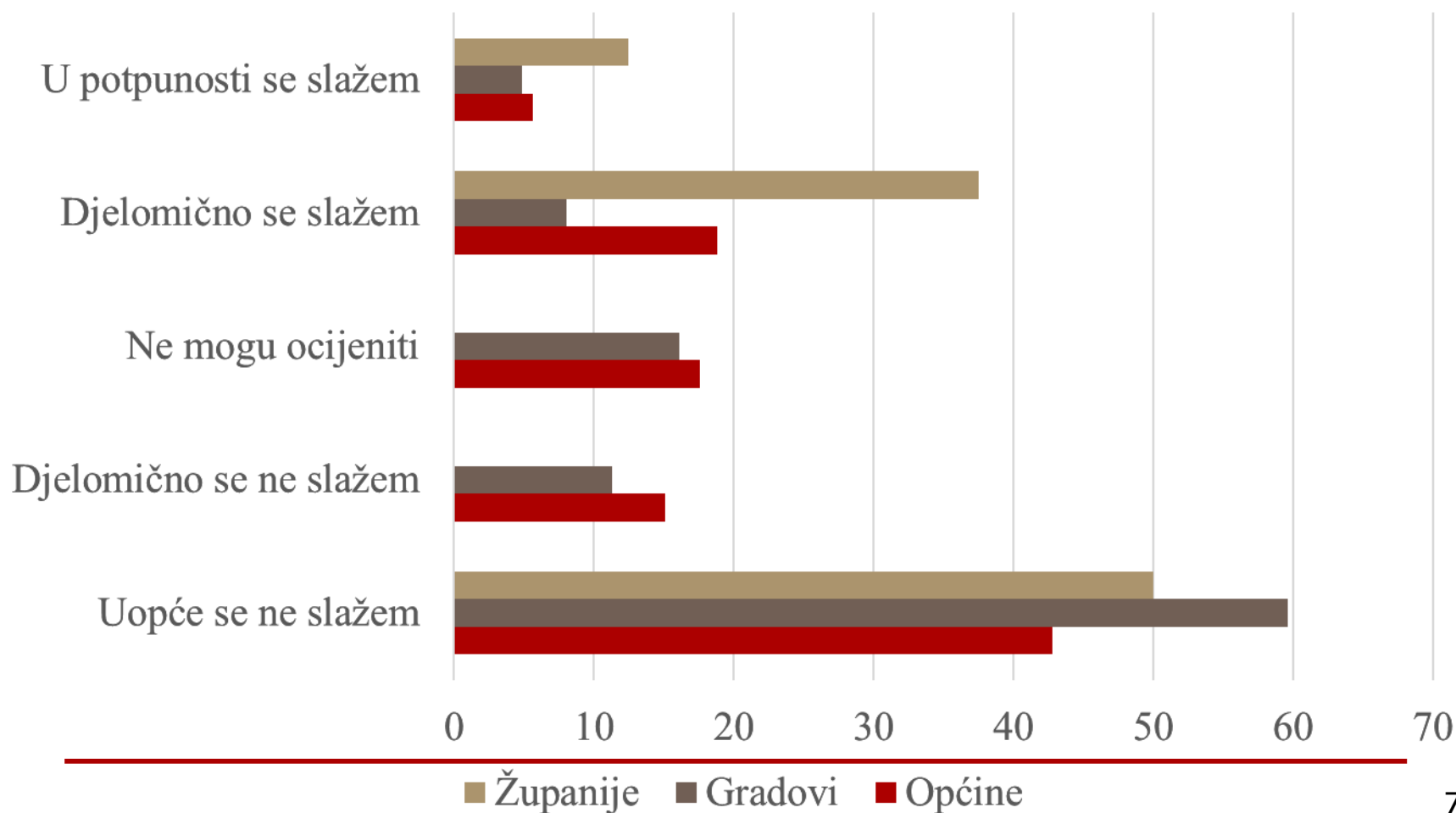
Prosječna TP anketiranih LJ

- oko 60% anketiranih navelo ime svoje LJ → uspoređivali prosječnu TPLJ anketiranih koja je kod:
 - županija otprilike na razini prosječne TP svih županija (4,25 vs. 4,3),
 - gradova značajno viša od prosječne TP svih gradova (3,93 vs. 3,05),
 - slično i kod općina (2,34 vs. 2,04).
- oko 100% anketiranih iz županija i gradova, ali samo 68% iz općina ima visoko obrazovanje → možda ni ne čude razlike u razini TP.

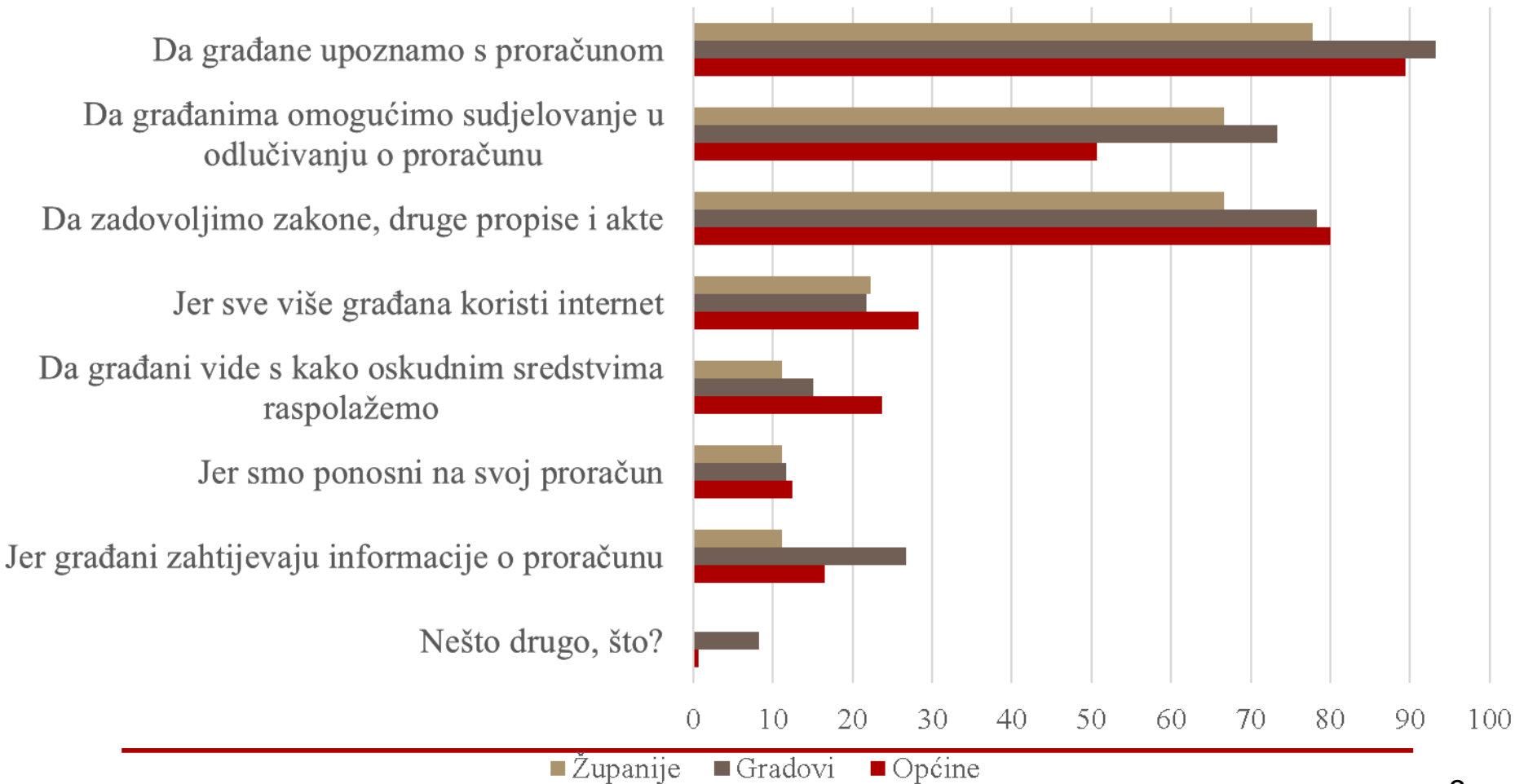
Stavovi LJ - I : Mislite li da je količina proračunskih informacija dostupna javnosti na mrežnoj stranici vaše LJ tijekom 2015. bila:

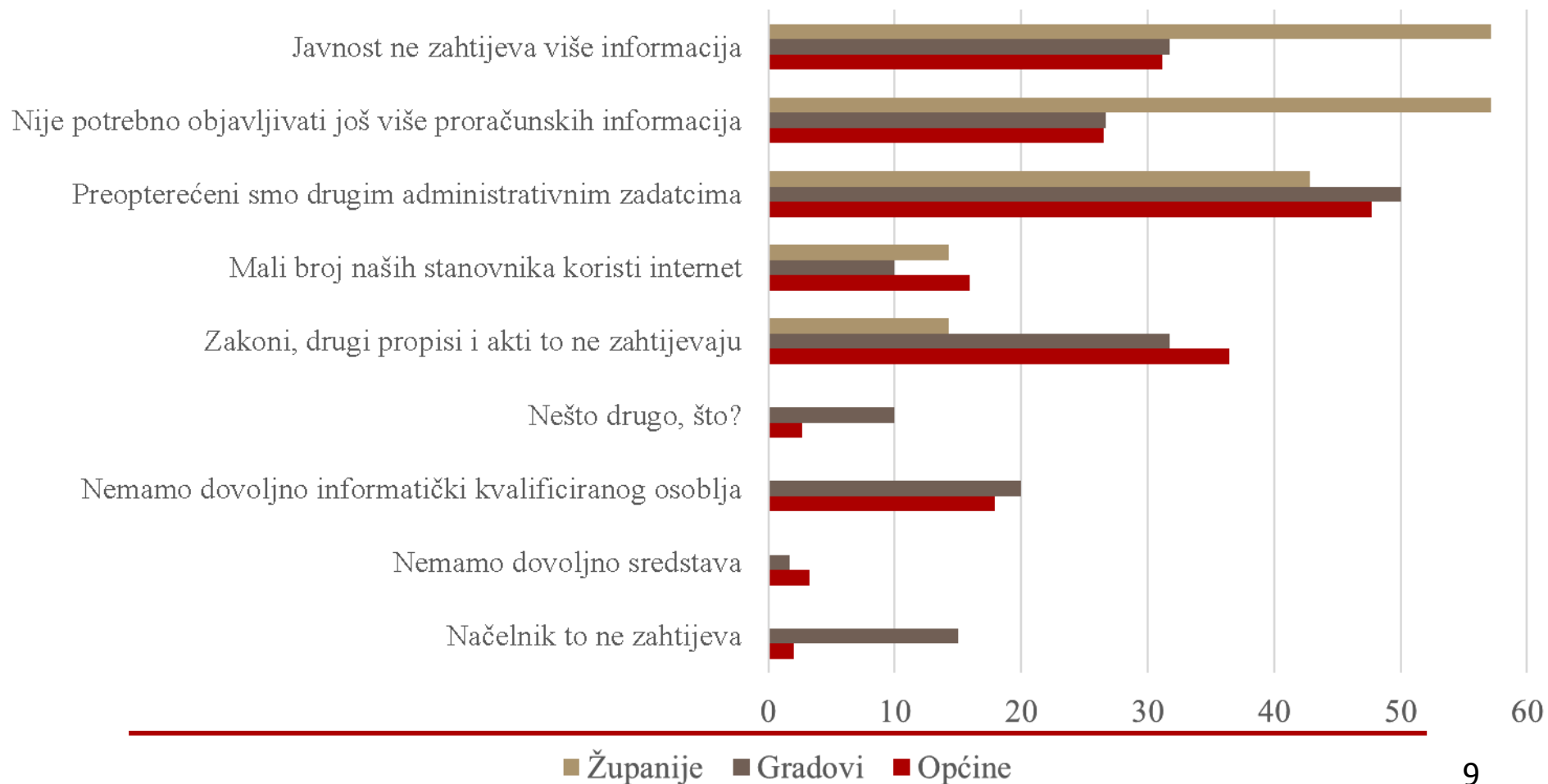
Stavovi LJ - II : Koliko se slažete s tvrdnjom: Neke proračunske informacije se ne bi ni trebale objavljivati na mrežnoj stranici vaše LJ (u %)

Stavovi LJ - III : Koji su glavni razlozi zbog kojih bi proračunske informacije trebalo objaviti na mrežnoj stranici vaše LJ? (moguće je zaokružiti više odgovora)

Stavovi LJ - IV : Koji su glavni razlozi zbog kojih još više proračunskih informacija nije objavljeno na mrežnim stranicama vaše LJ? (moguće je zaokružiti više odgovora)

Stavovi LJ - V

Što anketirani misle da bi im najviše pomoglo da ponude i više proračunskih informacija:

- mogućnost zapošljavanja mladih, informatički kvalificiranih ljudi,
- sredstva za izradu boljih mrežnih stranica,
- jedinstvene informatičke aplikacije za čitavu državu u koje bi sami unosili podatke,
- jasni propisi o tome što se treba, kako i kada objavljivati,
- rasterećenje od brojnih statistika i izvještaja,
- veće zanimanje, prijedlozi i primjedbe građana.

Stavovi LJ - VI

Većina anketiranih se u potpunosti ili djelomično slaže da javnost:

- proračun ne zanima,
- ne razumije proračun,
- misli da u proračunu ne može ništa promijeniti.

Zanemarivi postotak anketiranih smatra da izvršna vlast LJ ne bi trebala motivirati javnost, no

- da bi to izvršna vlast trebala raditi misli samo
 - oko 1/2 županija i gradova, te manje od 1/3 općina.
- a gotovo 2/3 općina, 1/2 županija i preko 40% gradova
 - ne može procijeniti bi li to izvršne vlasti trebale raditi ili ne.

Iz komentara anketiranih

- „Prisutna je opća rezigniranost i letargija stanovništva,... a nažalost, ni općinski vijećnici koju su tu već više mandata ne razumiju proračun i ne znaju ga pročitati.”
- „Nemamo dovoljno sredstava za udovoljiti zahtjevima građana.”
- „Dok javne potrebe nadmašuju proračunske mogućnosti, transparentnost proračunskog planiranja nam je najmanja briga, a nužnost fiskalne decentralizacije najveća.”
- „Male općine s dva do tri djelatnika moraju odrađivati sve kao i veliki gradovi i županije s raznim upravnim odjelima i puno djelatnika.”

Prijedlozi anketiranih

- „Aplikacija pomoću koje bi LJ i ostali proračunski korisnici mogli na jednom mjestu unositi obavezne i neobavezne podatke, olakšala bi praćenje proračuna, pristup informacijama građanima i lakše snalaženje na mrežnim stranicama.“
- „Transparentnost uključiti u kriterije za dodjelu sredstava iz državnog proračuna.“
- „Organizirati javne rasprave o proračunu.“

Opaske koje ukazuju na nerazumijevanje svrhe transparentnosti

- „Nakon što je prijedlog proračuna usvojen, nema ga potrebe držati na mrežnim stranicama U.“
- „Ne osporavam da se u zadanoj formi proračun sastavlja i predaje Fini i Ministarstvu financija, ali projekcije proračuna, izvješća po funkcijskoj, ekonomskoj, programskoj i drugim klasifikacijama samo zbunjuju vijećnike.“

Je li javna uprava uistinu nezainteresirana i nekompetentna?

Nakon višegodišnjeg praćenja mrežnih stranica svih LJ i kontakata s LJ koje su nam se same javljale s primjedbama i sugestijama,

- anketa → uvid u stavove većeg broja LJ.

Zahvaljujemo anketiranima na odgovorima

ali i na brojnim, opsežnim, često i dirljivim komentarima i sugestijama.

→ Angažman, barem onih koji su ispunili anketu

- proturječi paušalnim percepcijama javnosti
- o generalno nezainteresiranoj i nekompetentnoj javnoj upravi.

Zaključci

- LJ uglavnom zadovoljnije vlastitom TP no što bi to po stvarnim rezultatima trebale biti.
- Javnost i zakoni od njih ne traže objavljivanje više proračunskih informacija.
- U brojnim gradovima i općinama nedostaje administrativnih kapaciteta – preopterećeni su drugim zadacima.
- Da bi LJ pružale građanima javne usluge u skladu s njihovim potrebama moraju proračune transparentno objavljivati.
- U protivnom: preispitati broj, svrhu i održivost LJ.

Hvala 😊

Svi komentari su dobrodošli ...

Institut za
javne financije